

Μεγάλη Τεσσαρακοστή: Εισαγωγή στη Μεγάλη Τεσσαρακοστή (Μητροπολίτης Σουρόζ Αντώνιος Bloom †)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : 12 Μαρτίου, 2019

Σε αντίθεση με αυτό που πολλοί νομίζουν ή αισθάνονται, η Σαρακοστή του Πάσχα είναι περίοδος χαράς. Είναι ο καιρός εκείνος που μας δίνεται η δυνατότητα να αποτινάξουμε κάθε τί άσχημο και θανατηφόρο από μέσα μας για να βρούμε πάλι τη δύναμη να ζήσουμε, να βιώσουμε σε όλο το βάθος του το μυστήριο στο οποίο είμαστε καλεσμένοι. Αν δεν κατανοήσουμε αυτή την ποιότητα της χαράς στη νηστεία, θα τη μετατρέψουμε σε μια καρικατούρα, σε μια περίοδο κατά την οποία στο όνομα του Θεού θα κάνουμε τη ζωή μας μίζερη.

Μπορεί, πράγματι, αυτή η ιδέα της χαράς που πλέκεται με την επίπονη προσπάθεια και τον άσκητικό αγώνα να φαίνεται περίεργη, όμως αγκαλιάζει με καθολικό τρόπο τη ζωή της Εκκλησίας. Η Βασιλεία του Θεού είναι κατάκτηση. Δεν χαρίζεται απλά σε εκείνους που αδιάφορα και τεμπέλικα την περιμένουν να έρθει. Για όσους την αναμένουν με τέτοιο πνεύμα, θα έρθει, αλλά στο μέσον της νύχτας, σαν την Ήμερα της Κρίσης. Σαν τον κλέφτη που τρυπώνει όταν δεν τον περιμένεις, σαν το Νυμφίο που φθάνει ενώ οι μωρές παρθένες κοιμούνται. Δεν είναι όμως αυτός ο τρόπος που θα πρέπει να προσμένουμε την Κρίση και τη Βασιλεία.

Χρειάζεται να αλλάξουμε τη νοοτροπία μας σε μια νέα κατανόηση που θα μας επιτρέψει να ξαναβρούμε μέσα μας αυτό από το οποίο περιέργως έχουμε αποξενωθεί: **τη χαρά της προσμονής της Ήμέρας του Κυρίου** -κι άς ξέρουμε ότι αυτή θα είναι η Ήμερα της Κρίσεως. Ίσως μας ξενίζει το γεγονός ότι στην Εκκλησία κηρύττουμε ως Ευαγγέλιο - δηλαδή "καλό άγγελμα" - αυτό της Κρίσεως· κι όμως αναφωνούμε: "Έρχου Κύριε, ταχύ", γιατί η Ήμερα του Κυρίου δεν είναι φόβος αλλά έλπίδα.

Όσο αδυνατούμε να άρθρώσουμε αυτά τα λόγια, κάτι σημαντικό διαφεύγει από τη χριστιανική μας συνείδηση. Παραμένουμε, ό,τι κι αν προφασιστούμε, **παγανιστές** ένδεδυμένοι ρούχα ευ-άγγελιαφόρων. **Συνεχίζουμε να είμαστε άνθρωποι από τις καρδιές των οποίων λείπει ο Θεός.** Άνθρωποι για τους οποίους ο έρχομος Του είναι σκοτάδι και φόβος και η κρίση Του δεν είναι λύτρωση αλλά καταδίκη. Το αντίαμωμά μας με τον Κύριο φαντάζει σαν ένα τρομερό

γεγονός κι όχι σαν αυτό που λαχταρούμε και αυτό για το οποίο ζούμε. Αν δεν το συνειδητοποιήσουμε, ή περίοδος της νηστείας δεν θα γίνει ποτέ για μας χαρά, αφού είναι μια περίοδος που ενσωματώνει ταυτόχρονα κρίση και ευθύνη: χρειάζεται να προηγηθεί αυτοκριτική για να υποδεχτούμε την Ήμέρα του Κυρίου, την Ανάσταση, με ανοιχτή καρδιά και πίστη, σαν γιορτή.

Η κρίση δεν μας επιβάλλεται έξωθεν. Ναι, πράγματι θα έρθει ή μέρα που θα σταθούμε μπροστά στον Θεό και θα κριθούμε· αλλά, πρὸς τὸ παρόν, ἐφόσον τὸ προσκύνημα συνεχίζεται, ὅσο τὸ τέλος ἐκκρεμεῖ καὶ ὁ δρόμος που μᾶς ὀδηγεῖ στὴν ὁμοίωση τοῦ Χριστοῦ ἀπλώνεται μπροστὰ μας ἀδιάβατος, **κρινόμαστε ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό μας**. Ἄς θυμηθοῦμε τὰ λόγια τοῦ Κυρίου “*ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕως ὅτου εἶ ἐν τῇ ὁδῷ μετ’ αὐτοῦ*” (Ματθ. 5.25). Ὅρισμένοι Πατέρες βλέπουν στὸ πρόσωπο τοῦ “ἀντιδίκου” ὄχι τὸν διάβολο (μὲ τὸν ὁποῖο κανεὶς οὔτε εἰρηνεύει οὔτε συνδιαλέγεται), ἀλλὰ τὴ συνείδηση που σ’ ὅλη τὴ διάρκεια τῆς ζωῆς γρηγορεῖ στὸ πλευρό μας καὶ οὐδέποτε ἡσυχάζει. Μὲ τὴ συνείδησή μας διαλεγόμαστε συνεχῶς, μᾶς ἀμφισβητεῖ κάθε στιγμή καὶ ὀφείλουμε νὰ συμφιλιωνόμαστε μαζί της. Ἀλλιῶς θὰ φτάσει κάποτε ἡ στιγμή τῆς Κρίσης καὶ τότε ὁ “ἀντίδικος” θὰ μεταμορφωθεῖ σὲ κατήγορο. Ἐνόςω, λοιπόν, ἀκόμα πορευόμαστε ἡ κρίση λαμβάνει χώρα διαρκῶς μέσα μας σαν ἕνας διάλογος μὲ τὶς σκέψεις καὶ τὰ αἰσθήματα καὶ τὶς πράξεις μας· ὅλα αὐτὰ που τίθενται ἐνώπιόν μας νὰ κρίνουμε καὶ ἀπὸ τὰ ὁποῖα κρινόμαστε.

Συχνὰ πορευόμαστε μέσα στὸ σκοτάδι, ἀφοῦ σκοτισμένα εἶναι καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδιά καὶ τὰ μάτια μας. **Μόνο ἐὰν ὁ ἴδιος ὁ Κύριος φωτίσει τὴ ζωὴ μας ὑπάρχει δυνατότητα ν’ ἀρχίσουμε νὰ διακρίνουμε μέσα μας τὸ σωστὸ καὶ τὸ λάθος**. Σ’ ἕνα ἀξιοσημείωτο κείμενό του ὁ [Ἰωάννης τῆς Κροστάνδης](#) γράφει ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἀποκαλύπτει τὴν ἀσχήμια τῆς ψυχῆς μας παρὰ μόνο ἐὰν δεῖ μέσα μας ἀρκετὴ πίστη καὶ ἐλπίδα ἱκανὴ ὥστε νὰ μὴν καταρρεύσουμε στὸ ἀντίκρισμα τῶν ἁμαρτιῶν μας. Μὲ ἄλλα λόγια, ὅποτε εἴμαστε σὲ θέση ν’ ἀναγνωρίσουμε τὴ σκοτεινὴ πλευρὰ τοῦ ἑαυτοῦ μας, τότε ἀρχίζουμε νὰ κάνουμε κάποια βήματα αὐτογνωσίας κάτω ἀπὸ τὸ φῶς τῆς κρίσης τοῦ Θεοῦ, που δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὸν φωτισμὸ τῆς Θείας δικαιοσύνης. Δύο τινὰ συμβαίνουν τότε: ἀφενδὸς μᾶς ξενίζει ἡ ἀσχήμια που φανερώνεται μπροστὰ μας, ἀφετέρου αἰσθανόμαστε χαρὰ γιατί ἀναγνωρίζουμε τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ Θεοῦ. Μᾶς ἐμπιστεύεται μιὰ νέα γνώση τοῦ ἑαυτοῦ μας, που ἄλλοτε δὲν τὴν ἐπέτρεπε γιατί δὲν εἶχαμε τὴ δύναμη νὰ ἀποδεχτοῦμε τὴν ἀλήθεια. Κι ἔτσι, ἡ κρίση μετατρέπεται σὲ χαρὰ γιατί ἡ ἀποκάλυψη τῶν ἀστοχιῶν μας συνοδεύεται ἀπὸ τὴ γνώση ὅτι ὁ Θεὸς εἶδε μέσα μας πίστη καὶ ἐλπίδα καὶ καρτερία που θὰ μᾶς ἐπιτρέψουν ὄχι μόνο νὰ δοῦμε πιὸ καθαρὰ ἀλλὰ καὶ νὰ ἐνεργήσουμε.

Ὅλα αὐτὰ εἶναι σημαντικὰ ἐὰν θέλουμε νὰ κατανοήσουμε γιατί ἡ νηστεία καὶ ἡ

χαρὰ πάνε μαζί. Ἀλλιῶς, ἡ διαρκῆς, ἐπίμονη προσπάθεια τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ νὰ μᾶς φέρει σὲ ἐπίγνωση, μπορεῖ νὰ μᾶς βαρύνει ἀντὶ νὰ μᾶς χαροποιεῖ, ὥστε δὲν θὰ εἴμαστε πὰ σὲ θέση νὰ φτάσουμε στὴν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ μὲ χαρά, γιατί θὰ φανταζόμαστε ὅτι ἡ Ἀνάσταση δὲν μᾶς ἀφορᾷ.

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία εἰσάγει τοὺς πιστοὺς στὴ Σαρακοστὴ μὲ μία σειρά προκαταρκτικῶν ἐβδομάδων κατὰ τὶς ὁποῖες τὸ Εὐαγγελικὸ ἀνάγνωσμα μᾶς ὁδηγεῖ βῆμα πρὸς βῆμα **ἀπὸ τὸ σκοτάδι πρὸς τὸ φῶς** τῆς κρίσεως.

Τὸ πρῶτο, δραματικὸ στάδιο συνίσταται στὸ γεγονὸς ὅτι **εἴμαστε τυφλοί, κι ὅμως ἀνίδεοι γιὰ τὴν τυφλότητά μας.** Ἐνῶ βρισκόμαστε στὸ σκοτάδι δὲν συνειδητοποιοῦμε ὅτι τὸ σκοτάδι εἶναι γύρω καὶ μέσα μας. Τὸ Εὐαγγέλιο πού μᾶς μιλά σχετικὰ εἶναι ἡ ἱστορία τοῦ Βαρτίμαιου, τοῦ τυφλοῦ ἐπαίτη στὴν πύλη τῆς Ἰεριχοῦ, ἐνὸς ἀνθρώπου πού ἠ ἔχασε τὸ φῶς του ἢ ἦταν ἐκ γενετῆς τυφλός, ἀλλὰ σὲ κάθε περίπτωση ζοῦσε στὸ ἀπόλυτο σκοτάδι. Δὲν ὑπῆρχε ζωὴ, οὔτε φῶς, οὔτε χαρὰ γι' αὐτόν. Πιθανὸν νὰ εἶχε συμφιλιωθεῖ μὲ τὴ δυστυχία του. Συνέχιζε νὰ ἐπιβιώνει μέρα μὲ τὴ μέρα, χάρη στὴν ψυχρὴ, ἀδιάφορη ἐλεημοσύνη τῶν περαστικῶν. Ἀλλὰ ἕνα πράγμα ἔκανε τὴ δυστυχία του τραγικὴ: Ζοῦσε τὸν καιρὸ τοῦ Ἰησοῦ. Πρέπει νὰ ἄκουσε πολλὰς φορὲς νὰ μιλοῦν γι' αὐτόν τὸν ἄνθρωπο τοῦ Θεοῦ, πού γιάτρυνε ἀνθρώπους καὶ ἀνακαίνιζε τὰ πράγματα, πού ἔδινε φῶς σὲ τυφλοὺς καὶ θεράπευσε τὸν ἐκ γενετῆς τυφλό. Αὐτὴ ἡ δυνατότητα τῆς σωτηρίας, ἡ λαχτάρα τῆς ἀνέλπιστης γιαιτρειᾶς, ἔκανε τὸ σκοτάδι του ἀκόμα πιὸ πυκνό. Θὰ ἦταν ἀπίθανο ὁ Θεὸς νὰ βρεθεῖ στὸ δρόμο του, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸν ἴδιο δὲν θὰ ἦταν ποτὲ δυνατὸ νὰ καταφέρει νὰ συναντήσῃ αὐτόν τὸν ἀκούραστο κήρυκα καὶ ἰατρὸ πού ἀδιάκοπα περιόδευε. Πῶς θὰ μποροῦσε ἕνας τυφλὸς ἄνθρωπος ν' ἀκολουθήσῃ ἕναν περιοδεύοντα; Συνειδητοποίησε τὸ μέγεθος τῆς τυφλότητάς του μπροστὰ στὴ δυνατότητα πού ὑπῆρχε νὰ ἀναβλέψῃ. Ἡ ἀπελπισία του μεγάλωσε ἀφότου γεννήθηκε μέσα του ἡ ἐλπίδα. Κι ἔτσι, ὅταν ἄκουσε τὸν Χριστὸ νὰ πλησιάζει ἰκέτευσε γιὰ τὴν θεραπεία του ἀπὸ τὰ βάθη αὐτῆς τῆς ἀπελπισίας καὶ τῆς φλογερῆς ἐπιθυμίας του νὰ σωθεῖ.

Αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτο βῆμα πού συχνά μᾶς φαίνεται τόσο δύσκολο: **νὰ ἔρθουμε πρόσωπο μὲ πρόσωπο μὲ τὴν πραγματικὴ μας κατάσταση,** κι ὄχι νὰ παρηγοροῦμε τὸν ἑαυτὸ μας ὅτι διάγουμε ἕνα εἶδος ζωῆς πού εἶναι ἱκανὸ ν' ἀντικαταστήσῃ τὴ θεία ζωὴ. **Ὀφείλουμε νὰ παραδεχτοῦμε ὅτι σὲ ἀναφορὰ μὲ τὸ φῶς τοῦ Θεοῦ βρισκόμαστε στὸ σκοτάδι.** Καὶ νὰ σκεφτοῦμε ὅτι χωρὶς φῶς εἴμαστε χαμένοι, γιατί τὸ σκοτάδι στὸ ὁποῖο ἔχουμε ἀφεθεῖ εἶναι ὁ θάνατος, ἡ ἀπουσία τοῦ Θεοῦ. Δὲν πρόκειται νὰ ἀλλάξουμε στάση ἂν δὲν καταλάβουμε ὅτι ἡ κατάστασή μας εἶναι ἀπελπιστικὴ· ὅτι πρόκειται γιὰ ἕνα **ζήτημα ζωῆς καὶ θανάτου, τὸ μόνο πού ἔχει νόημα.** Τότε θὰ ἀπευθυνθοῦμε στὸ Θεό, ἐλπίζοντας ὅτι ἐκεῖνος θὰ ἐνεργήσῃ. **Μόνο αὐτὴ ἡ θανάσιμη ἀγωνία μπορεῖ νὰ μᾶς ἀφυπνίσῃ,** σὰν τοῦ Βαρτίμαιου, πού κανεὶς δὲν ἦταν δυνατὸν νὰ σταματήσῃ τὶς κραυγὲς του γιὰ βοήθεια ὅταν κατάλαβε ὅτι ἦρθε ἡ ἀποφασιστικὴ στιγμή. Περνοῦσε ὁ

Χριστός. Τὴν ἐπόμενη στιγμή θὰ εἶχε προσπεράσει καὶ τὸ σκοτάδι του θὰ γινόταν μόνιμο, ἀθεράπευτο.

Ἐνας ἄλλος λόγος ποὺ μᾶς κρατάει συνήθως σὲ ἀδράνεια εἶναι **ὁ φόβος μας γιὰ τὴ γνώμη τῶν ἀνθρώπων**. Ὅσο πιστεύουμε πῶς πρέπει νὰ συντηροῦμε **μία συγκεκριμένη εἰκόνα τοῦ ἑαυτοῦ μας πρὸς τὰ ἔξω εἶναι φοβερὰ δύσκολο νὰ ἀλλάξουμε**, κι αὐτὸ μᾶς φανερώνει ἢ παραβολὴ τοῦ Ζακχαίου, ποὺ ἀκολουθεῖ. Τὸ πρόβλημα τοῦ Ζακχαίου ἦταν τὸ ἐξῆς: Ἦθελε ἀπεγνωσμένα νὰ δεῖ τὸν Χριστό. Θὰ ἔπαιρνε τὸ ρίσκο νὰ ἐξευτελίσει τὸν ἑαυτό του; Τὸ νὰ φθάσει κανεὶς νὰ γίνεи γελοῖος διαφέρει πολὺ ἀπὸ τὴν ἀπόρριψη ποὺ συνήθως βιώνουμε καὶ καταφέρνουμε νὰ ἀντιμετωπίσουμε χρησιμοποιώντας ὡς προκάλυμμα τὴν ὑπερηφάνειά μας. Ἡ γελοιοποίηση ξεπερνᾷ τὸ κουράγιο τῶν περισσοτέρων ἀπὸ μᾶς. Μπορεῖτε νὰ φανταστεῖτε ἕναν τραπεζικὸ διευθυντὴ μιᾶς μικρῆς πόλης νὰ σκαρφαλώνει σ' ἕνα δέντρο ἐνώπιον τοῦ πλήθους καὶ νὰ δέχεται τὶς κοροϊδίες καὶ τὰ ἐπιφωνήματα τῶν μικρῶν παιδιῶν, χάριν μιᾶς συνάντησης μὲ τὸν Χριστό; Αὐτὴ ἦταν ἡ θέση τοῦ Ζακχαίου, τοῦ ἰσχυροῦ καὶ πλούσιου ἀνδρα. Ἀλλὰ γιὰ ἐκεῖνον ἡ συνάντηση μὲ τὸν Χριστὸ εἶχε τόση σημασία -ἦταν ἕνα ζήτημα ζωῆς καὶ θανάτου- ποὺ **βρῆκε τὴν ἐτοιμότητα νὰ ἀγνοήσει τὴν γελοιότητα καὶ τὴν ταπείνωση, προσηλωμένος στὴν ἐπιθυμία του. Καὶ εἶδε τὸν Χριστό**.

Ἐπάρχουν δύο τρόποι γιὰ νὰ πάψουμε νὰ ἐξαρτώμαστε ἀπὸ τὴν κρίση τῶν ἀνθρώπων. Εἴτε θὰ πράξουμε ὅπως ὁ Ζακχαῖος, **ἀποδεχόμενοι τὴν ταπείνωση** ὡς οὐσιῶδες μέρος τῆς σωτηρίας μας, εἴτε θὰ ἐπιτρέψουμε στὴν καρδιά μας νὰ σκληρύνει καὶ μὲ τὴν ὑπερηφάνειά μας θὰ ἀκυρώσουμε τὴν κρίση τῶν ἄλλων. Δὲν ἔχουμε ἄλλη ἐπιλογή. Ἐπάρχει μόνο ἡ αὐθόρμητη ταλάντευση καὶ ἡ ἀδυναμία ποὺ ὅλοι βιώνουμε πρὶν ἀποφασίσουμε ἀνάμεσα στὸ σωστὸ καὶ τὸ λάθος, γιὰτὶ κάθε φορὰ ποὺ κλείνουμε πρὸς τὸ λάθος φοβόμαστε τὴν κρίση τοῦ Θεοῦ καὶ ὅποτε ἀναζητοῦμε τὸ σωστὸ βρισκόμαστε ἀντιμέτωποι μὲ τὴν κρίση τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ὑπερηφάνεια ἢ ἡ ταπείνωση εἶναι οἱ μόνοι δρόμοι ποὺ θὰ μᾶς ἐλευθερώσουν ἀπὸ τὸ δίλημμα.

Ἡ ἐπόμενη παραβολὴ τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου εἶναι ἐνδεικτικὴ τῆς πρώτης, αἰχμηρῆς κρίσης ποὺ εἶναι συνάμα ἀνθρώπινη καὶ θεϊκὴ. Ἐὰν ἀναρωτηθοῦμε πῶς εἶναι δυνατὸν ὁ Φαρισαῖος νὰ εἶναι τόσο ὑψηλῆς παρὰ τὶς ὑψηλές του γνώσεις γιὰ τὸν Θεὸ καὶ ὁ Τελώνης τόσο ταπεινὸς παρὰ τὴν ἀπλότητά του, νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἀπαντήσουμε ὡς ἐξῆς: οἱ ἀναφορὲς τοῦ Φαρισαίου βρίσκονται στὸ γράμμα τοῦ νόμου. **Ὁ ἄνθρωπος εἶναι εὐκόλο νὰ αἰσθάνεται ὅτι δικαιώνεται μὲ νομικὸ τρόπο, μὲ βάση τὸ νόμο καὶ τὸ γράμμα τοῦ νόμου**. Μπορεῖ πάντοτε νὰ πληροῖ τοὺς κανόνες καὶ νὰ αἰσθάνεται ἀνεπίληπτος. Ἀλλὰ οἱ ἀναφορὲς τοῦ Τελώνη διαφέρουν. Δὲν ἦταν νομοταγῆς. Ὅ,τι γνώριζε ἀπὸ τὸ νόμο συνοψίζονταν στὰ ἐξῆς: συγκεκριμένα χωρία τοῦ νόμου ἔθεταν τὶς πράξεις καὶ τὴ ζωὴ του στὴν κρίση τοῦ Θεοῦ· κι ἄλλα πάλι χωρία τὰ χρησιμοποιοῦσε ὁ ἴδιος γιὰ νὰ διεκδικήσει ἀπὸ τοὺς

άνθρώπους αυτό που ζητούσε. Ο νόμος ήταν ένα δυνατό, βάνουσο και σκληρό εργαλείο άλλοτε στα χέρια του Θεού, κι άλλοτε στα δικά του. Και καθώς ήταν γνώστης της ζωής, ήξερε καλά ότι η μόνη σωτηρία από το νόμο ήταν η ανθρώπινη ευσπλαχνία και η ανθρώπινη συμπόνια. Μόνο η ανθρώπινη σχέση ήταν δυνατό να σώσει τον χρωμένο από τη φυλακή και τον αίσχροκερδή από την κρίση του δικαστή. Έτσι οι αναφορές του βρίσκονταν σε σύγκρουση ανάμεσα σε δύο πράγματα: Από τη μια ήταν ο νόμος, άδυσώπητος και αμείλικτος, που ο ίδιος ποτέ δεν έβρισκε τη δύναμη να υπακούσει, αλλά που ήταν σε θέση να χρησιμοποιεί με ωμότητα απέναντι σε άλλους. Και από την άλλη η ανθρώπινη σχέση, που ήταν ικανή να εξομαλύνει και να θεραπεύσει τα πάντα. Οι αναφορές του Τελώνη ήταν οι συνάνθρωποί του, οι γείτονές του, συμπεριλαμβανομένου και του άορατου γείτονα, του Θεού. Γι' αυτό βρήκε τη δύναμη και στάθηκε στο κατώφλι του ναού και έτυπτε το στήθος του, με απελπισία: Σε πείσμα κάθε λογικής, γνώριζε πως στον κόσμο των σκληρών και αμείλικτων ανθρώπων υπάρχουν στιγμές που όλα είναι δυνατά, γιατί ο άνθρωπος δεν παύει να είναι άνθρωπος ακόμα και μέσα στη σκληρότητά του. Το ίδιο πίστευε και για τον Θεό. Ο νόμος τον καταδίκασε αλλά ο Θεός δεν ήταν μόνο νομοθέτης ούτε μόνο επιτηρητής του νόμου. Ήταν ελεύθερος να ενεργήσει με φιλανθρωπία μέσα στα πλαίσια του νόμου Του. Αυτή η γνώση ταπείνωσε τον Τελώνη ένωπιον του Θεού, γιατί οι όροι της αναφοράς του περιείχαν ελπίδα και το αντικείμενο της ελπίδας του ήταν **το έλεος, η επιείκεια και η αγάπη.**

Η ίδια αλήθεια εμφανίζεται και στην επόμενη παραβολή, του Άσωτου Γιου. Κι εδώ βρίσκουμε δύο πρόσωπα, **τον δίκαιο και τον φαύλο.** Ο άσωτος γιος κατά μία έννοια είναι μία άλλη όψη του Τελώνη και ο μεγάλος αδελφός μοιάζει με τον Φαρισαίο. Αλλά εδώ δεν είμαστε αντιμέτωποι μόνο με τη σύγκρουση ανάμεσα στο νόμο που είναι αντικειμενικός και γι' αυτό νεκρός και το έλεος που είναι υποκειμενικό γιατί είναι ζωντανό και προσωπικό. Έδώ έχουμε να κάνουμε με την ίδια την αμαρτία. **Τί είναι αμαρτία;** Ορίζεται καθαρά, θα έλεγε κανείς, στο σύντομο διάλογο ανάμεσα στον Πατέρα και τον γιο στην αρχή της παραβολής. Κι αν θελήσουμε να τον μεταφέρουμε στη σύγχρονη εποχή με έναν όχι τόσο κομψό τρόπο σαν του Ευαγγελίου, θα τον συνοψίζαμε σε λόγια όπως αυτά: "Πατέρα θέλω να ζήσω αλλά στέκεσαι εμπόδιο στο δρόμο μου. Όσο ζεις ή περιουσία σου ανήκει. Πρέπει, λοιπόν, να φύγεις από τη μέση. Άς υποθέσουμε ότι είσαι ήδη νεκρός. Δεν μπορώ να περιμένω μέχρι να πεθάνεις στ' αλήθεια. Άς συμφωνήσουμε ότι όσο τουλάχιστον με αφορά δεν έχω πια πατέρα, αλλά κατέχω την περιουσία του γιατί τον έχω κληρονομήσει". Αυτό είναι λίγο έως πολύ το περιεχόμενο του διαλόγου που συχνά διαμείβεται ανάμεσα σε γονείς και παιδιά αλλά κι ανάμεσα σε ανθρώπους που σχετίζονται με τον έναν ή τον άλλον τρόπο. Με άλλα λόγια: "Δεν σε υπολογίζω σαν πρόσωπο. Στέκεσαι στο δρόμο μου. Το μόνο που έχει αξία για μένα είναι ό,τι μπορώ να αρπάξω από σένα. Κι αφού πάρω αυτό που θέλω μπορείς να εξαφανιστείς. Πρέπει να αποδεχτείς ότι δεν υπάρχουν". Αυτή είναι η ουσία της αμαρτίας απέναντι στον Θεό και τους ανθρώπους. **Από τον Θεό είμαστε έτοιμοι να δεχτούμε όσα μᾶς**

προσφέρει καὶ κατόπιν νὰ τὸν ἐξορίσουμε ἀπὸ τὴ ζωὴ μας, μὲ τὸν ἴδιο **ἀδίστακτο τρόπο** πὸ ὃ Ἄσωτος λησμόνησε τὸν Πατέρα του στὴν ξένη γῆ. Ἀλλὰ καὶ τὸν συνάνθρωπό μας πρόθυμα τὸν παραμερίζουμε καὶ τὸν ἀποκλείουμε ἀπὸ τὴ ζωὴ μας γιατί δὲν μετράει. Αὐτὸ πὸ μετράει εἶναι τὰ ἀντικείμενα καὶ ἡ ἐκμετάλλευσή τους.

Ἐπάρχει, ὅμως, καὶ μία ἄλλη ὄψη τῆς παραβολῆς: ἡ πείνα, ἡ δυστυχία καὶ ἡ μοναξιά, ὅλα αὐτὰ πὸ ἀποστρεφόμεστε στὴ ζωὴ κι ὅμως ἀποτελοῦν συχνὰ τὴ μόνη ἐλπίδα μας νὰ σωθοῦμε. **Ὅσο διάγουμε στὴν ἀνεση τοῦ βίου ἀδιαφοροῦμε γιὰ τὴν πραγματικὴ μας κατάσταση. Ἀποδεικνύομαστε ἀνίκανοι νὰ σκύψουμε μέσα μας καὶ νὰ δοῦμε ὅτι εἴμαστε μόνοι στὴ μέση του πλήθους καὶ πάμφτωχοι στὸ κέντρο τοῦ πλούτου. Εἶναι σημαντικό νὰ συνειδητοποιήσουμε ὅτι ὅλα τὰ πικρὰ καὶ δύσκολα πὸ ἀνταμώνουμε στὸ δρόμο μας, ὅλα αὐτὰ πὸ μισοῦμε καὶ φοβοῦμαστε, εἶναι ἡ σωτηρία μας.** Γιὰ μᾶς ἡ στέρηση εἶναι ὄρος οὐσιώδης. Κι ἂν δὲν ἔχουμε στερηθεῖ πρέπει νὰ μάθουμε νὰ στερούμαστε στὸ σημεῖο πὸ ἡ ἔλλειψη θὰ μᾶς ὀδηγήσει στὴν ἐπίγνωση ὅτι ἀντικρίζουμε τὸν Θεὸ σὲ κατάσταση ὀλοκληρωτικῆς γύμνιας καὶ ἀνέχειας -τὴ μόνη κατάσταση πὸ μᾶς ἀνῆκει.

Ἐνας ὁμορφος μύθος διηγεῖται τὴ ζωὴ ἐνὸς πάμφτωχου ραβίνου πὸ πρῶϊ-βράδου εὐχαριστοῦσε τὸν Θεὸ γιὰ τὴ γενναιοδωρία Του. Κάποιος πὸ ἄκουσε τὴν προσευχὴ του ἀναρωτήθηκε: “Πῶς μπορεῖς νὰ εἶσαι τόσο ὑποκριτής; Δὲν βλέπεις ὅτι ὁ Θεὸς σοῦ ἔχει στερήσει τὰ πάντα;” Κι ἐκεῖνος ἀπάντησε: “Κάνεις λάθος. Ὁ Θεὸς μὲ κοίταξε καὶ σκέφτηκε, “αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος γιὰ νὰ σωθεῖ ἔχει ἀνάγκη τὴν πείνα καὶ τὴ δίψα, τὸ κρῦο καὶ τὴ μοναξιά, τὴν ἀρρώστια καὶ τὴν ἐγκατάλειψη.” Καὶ μοῦ τὰ ἔδωσε σὲ ἀφθονία”. Νὰ τὸ ἀληθινὸ **χριστιανικὸ ἦθος**, ἡ συμπεριφορὰ ἐνὸς πιστοῦ γιὰ τὸν ὁποῖο **τὸ μόνο πὸ ἔχει πραγματικὴ σημασία εἶναι ἡ ψυχὴ του**. Τὸ ἴδιο μᾶς φανερώνει καὶ ἡ αὐτοσυνειδησία τοῦ Ἄσώτου.

Ὁ ἄσωτος γιὸς μᾶς διδάσκει καὶ κάτι ἀκόμα. Ἐπιστρέφει ἔχοντας προετοιμάσει τὴν ὁμολογία του: “Πατέρα ἀμάρτησα. Δὲν ἀξίζω πλέον νὰ καλοῦμαι υἱός σου. Συγκατέλεξέ με ἀνάμεσα στοὺς δούλους σου”. Ἀλλὰ ὁ Πατέρας δὲν τοῦ ἐπιτρέπει νὰ συνεχίσει. Ὁ καθένας ἀπὸ μᾶς μπορεῖ νὰ εἶναι ἕνας ξεστρατισμένος γιός, μία ἄσπρη θυγατέρα, ἕνας ἀνάξιος φίλος. Ἀλλὰ αὐτὸ πὸ ξεπερνάει τὶς δυνατότητές μας εἶναι νὰ ὑποβιάσουμε τὴν ποιότητα τῆς σχέσης μας. Ἐνας ἀνάξιος γιὸς δὲν μπορεῖ νὰ μετατραπεῖ σὲ ἄξιο μισθοφόρο. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑποτιμήσουμε αὐτὸ πὸ μᾶς δόθηκε μὲ τὴ γέννησή μας, τὸ δικαίωμα πὸ μᾶς χάρισε ἡ ἀγάπη. Δὲν γίνεται, δηλαδή, νὰ ψάχνουμε γιὰ συμβιβασμούς καὶ γιὰ νομικὲς ὀριοθετήσεις στὶς σχέσεις μας μὲ τὸν Θεὸ καὶ νὰ λέμε: “Ἄδυνατῶ νὰ σοῦ χαρίσω τὴν καρδιά μου, ἀλλὰ θὰ σοῦ φερθῶ καλά. Δυσκολεύομαι νὰ σὲ ἀγαπήσω, ἀλλὰ θὰ σὲ ὑπηρετήσω”. Εἶναι μία ψεύτικη σχέση πὸ ὁ Θεὸς δὲν πρόκειται ποτὲ νὰ δεχθεῖ.

Το τελευταίο βήμα στο δρόμο για τη Σαρακοστή μάς δίνεται μέσα από την παραβολή των άμυλων και των έριφίων που θέτει ενώπιόν μας τον έξης προβληματισμό: **Τί είναι αυτό που όφείλουμε να κρίνουμε κι αυτό που τελικά μάς κρίνει;** Η άπάντηση είναι ξεκάθαρη. Είναι πιθανόν να νομίζουμε ότι κρινόμαστε με βάση την ικανότητά μας να θεολογοῦμε ή να μετέχουμε με την ύψηλή θεωρία σ' έναν κόσμο υπερβατικό. Ωστόσο, η παραβολή μάς ξεκαθαρίζει ότι η έρώτηση του Θεού πριν εισέλθουμε στη Θεία πραγματικότητα είναι πιο άπλη: **Έχετε γίνει άνθρωποι;** Εάν όχι, μην φαντάζεστε ότι θα μπορέσετε ποτέ να όμοιάσετε τον Θεό, τον Θεάνθρωπο Ίησού, που είναι το μέτρο για κάθε τι.

Αυτό το σημείο είναι σημαντικό, γιατί μόνιμα πέφτουμε σε μία λανθασμένου τύπου κρίση. Μετράμε την άτομική μας σχέση με τον Θεό, πόσο πιστοί είμαστε ή πόσα γνωρίζουμε για τον Θεό, ζητήματα που έχουν να κάνουν μ' αυτό που όνομάζουμε "πειτισμό", σε αντίθεση με τον χριστιανισμό. Άλλα η έρώτηση του Κυρίου είναι η έξης: **Είστε άνθρωποι ή μήπως ύπ-άνθρωποι;** Με άλλα λόγια, **είστε ικανοί ν' αγαπήσετε ή όχι;** Ήμουν νηστικός, διψασμένος, γυμνός, φυλακισμένος, άρρωστος. **Ήσασταν σε θέση ν' ανταποκριθείτε στη δυστυχία μου με οποιοδήποτε κόστος και με όλη σας την καρδιά, ή όχι;**

Σ' αυτό το σημείο άς θυμηθοῦμε όσα είπαμε για τον Τελώνη και τον Φαρισαίο. Ο Χριστός δέν μάς ζητά να έκπληρώσουμε το νόμο. Δέν πρόκειται να ζυγίσει το ψωμί και το νερό που προσφέραμε, ούτε θα άριθμήσει τις έπισκέψεις μας σε άσθενείς και τα παρόμοια. Αυτό που θα μετρήσει είναι **η ανταπόκριση της καρδιάς μας.** Η πράξη συχνά καθ' αυτή δέν σημαίνει τίποτα. Γινόμαστε άνθρωποι τη στιγμή που, σαν τον Τελώνη και τον Άσωτο γιό, θα έχουμε φτάσει στην άγάπη και **η καρδιά μας θα ανταποκριθεί στην άγάπη του Θεού και στον ανθρώπινο πόνο.** Έχοντας αυτό κατά νοῦ δέν θα μποῦμε ποτέ στη διαδικασία να αισθανθοῦμε δικαιωμένοι γιατί δέν πρόκειται για ένα ζήτημα που άφορά στην έκπλήρωση του νόμου **άλλα στο κατά πόσον άφομοιώσαμε το νόμο ώστε αυτός να δώσει καρπό μέσα μας το μυστήριο της άγάπης.**

Έτσι θα αρχίσουμε να κατανοοῦμε τον **άνακαινιστικό ρόλο** που μπορεί να παίξει η περίοδος της Σαρακοστής. Θα έχουμε περάσει από όλα τα στάδια της κρίσης και θα έχουμε αφήσει πίσω μας το σκοτάδι και το νόμο, ενώ μπροστά μας θα άντικρίζουμε το μυστήριο της σχέσης που καλείται **"έλεος" ή "Χάρη".** Και θα είμαστε πλέον άντιμέτωποι πρόσωπο με πρόσωπο με την **ούσία της ανθρωπιάς μας, που άξίζει να θυμόμαστε πως δέν είναι τίποτε άλλο από την όμοίωσή μας με τον Χριστό.**

Με αυτές τις σκέψεις άς πορευτοῦμε στον καιρό της νηστείας. Άς ξεκινήσουμε μέσα από τα **άναγνώσματα** και τις **προσευχές** της Έκκλησίας, για να βαδίσουμε τη **μακριά πορεία της μετάνοιας.** Έτσι, θα **άνακαλύψουμε την ένέργεια της**

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

**Θείας χάρις ποὺ μόνου αὐτὴ ἔχει τὴ δύναμη νὰ μᾶς βοηθήσει νὰ μοιάσουμε
μὲ τὸν Χριστό.**

(Πηγή: agiazoni.gr)